

soud při vyměřování trestu ze sazby trestní zákonem ustanovené a je tu dán zmateční důvod podle §u 281 čís. 11 tr. ř.

Čís. 1782.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Hanobení republiky hanobením zákona na ochranu republiky a obviňováním vládního systému z protekcionářství, korupce a stranickosti vůči straně komunistické.

Že útok pachatelův byl namířen proti republice, jest zjištěním skutkovým.

K pojmu republiky.

S hlediska čís. 5 §u 14 zákona nezáleží na tom, že pachatel slova »republika« neužil a že v zákoně uvedený výsledek nenastal; stačí pouhá možnost tohoto výsledku.

(Rozh. ze dne 6. listopadu 1924, Zm II 378/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 30. května 1924, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem podle §u 14 čís. 5 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Stěžovatelka nemá důvodné příčiny, dovolávati se zmatku čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Uplatňuje, že, až na znak veřejnosti (závadný výrok byl pronesen na schůzi, čítající asi 200 osob), není naplněn žádný z ostatních zákonných znaků přečinu podle čís. 5 §u 14 zákona na ochranu republiky. Schází prý především předmět trestného činu, totiž republika, pod níž je v zákoně míněn útvar vládní moci a která jako taková musí býti hanobena způsobem v zákoně naznačeným. Nelze prý usuzovati z toho, když za řeči padlo slovo »republika« v jiné, nevinné souvislosti, že byla hanobena republika a není též přípustno, nahrazovati nedostatek předmětu trestného činu (republiky) poukazem na to, že, jako lze hanobiti osoby fysické výtkami, vycházejícími z určitého jich jednání, lze i hanobiti republiku výtkami, vycházejícími z jednání ústavních činitelů, úřadů a orgánů republiky, jež poukazují k další výtce, že republika je stížena vadami a okolnostmi, jež jsou zdrojem činů hanebných. Stížnost je bezdůvodna. Nalézací soud usuzuje, že z toho, že obžalovaná ve své řeči výslovně prohlásila, že vládní systém v republice neliší se nikterak od starého rakouského režimu, že protekce, výsady a přednost osob, blízkých vládnoucím kruhům, rozhodují i dnes a korupce že je na denním pořádku, a že zakončila svou řeč provoláním zdaru Sovětské republiky ruské, kterou tím jaksi označila za vzor ideálního státu, je zřejmo, že úmysl obžalované při hanobení poměrů v Čsl. republice nesl se k tomu, by hanobena byla republika sama a nikoli snad jen některý

ústavní činitel, úřad nebo veřejný orgán, na jehož úkon nebo projev útočila. Tento výrok, vyjadřující, že útok obžalované byl namířen přímo proti samé republice, jest zjištěním skutečnosti, k němuž soud dospěl na základě hodnocení a uvažování výsledků průvodních, jež doprovodil příslušnými, postupu logičností úplně odpovídajícími a tudíž zákonu (§ 270 čís. 5 tr. ř.) hovíci důvody, takže jej uznati dlužno za formelně bezvadný. Výrok ten není však ani stížen právním omylem, poněvadž není patrné, že soud pojem republiky vykládal nesprávně. Neboť, napadala-li obžalovaná dle zjištění rozsudkových vládní systém jako kapitalistický, obviňuje jej z protekcionářství, korupce a stranickosti vůči straně komunistické, a vyzývala-li dělnictvo k utvoření jednotné fronty k tomu cíli, by svrhlo v budoucnu kapitalistický systém, na jehož ochranu byl vydán zákon na ochranu republiky, který je »snůškou svinstva«, převzatého ze zákonů cizích proti komunistům, a provolávala-li zdar Sovětské republice ruské, je na bledni, že jako předmět trestného činu mohla přicházeti v úvahu jen republika jako útvar vládní moci, který dle názoru stěžovatelky hledě k svému kapitalistickému založení a zařízení a vadám, s tím souvisejícím, zejména vůči nepřátelskému zaujetí proti dělným třídám, nevyhovuje a neodpovídá potřebám, touhám a cílům dělnictva, se stěžovatelkou stejně smýšlejícího, nýbrž, že nutno nahraditi jej politickým útvarem jiným, jakým může býti jen sovětská republika po vzoru ruském, již provolala zdar. Obsahem svým směřovala proto řeč obžalované zřejmě k tomu, by dosavadní státní útvar a vše, co jest s ním spjato, zkruslováním a zveličováním skutečností v očích posluchačstva snížila a by nadchla posluchačstvo pro idec, které jsou v příkrém rozporu s ideou Československého státu, založeného na demokraticko-republikánské formě státní. Že obžalovaná v závadné části své řeči slova republiky neužila, nevadí, jen když smysl a směr řeči se k republice jako takové odnášel, jak rozsudek též výslovně zjišťuje. Ve spisech není sice nikde obsaženo, že obžalovaná označila Rusko za ideální stát; ale jde tu o úsudek soudu, jenž odpovídá ostatně skutečným poměrům. Právní posouzení v probrané části je proto v souladu se zákonem a nelze rozsudku, řídivšímu se dle hledisek, vytknutých zrušovacím soudem v rozhodnutí Sb. n. s. č. 1571, činiti důvodné výtky.

Na námítku stížnosti, že není opodstatněn znak hanobení, poněvadž celá řeč byla jen kritikou nynějších poměrů, dlužno poznamenati, že ani kritika nesmí vykročiti z mezí přípustných (§ 117 ústavní listiny) a že o kritice, to jest věcném rozboru a výkladu, nemůže býti řeči, kdyžt obžalovaná zákon na ochranu republiky nazvala »snůškou svinstva«. Tím hanobila nesporně republiku způsobem surovým, jak to nalézací soud též uznal; používá se uvedeného výrazu v obecné mluvě jako triviálního označení pro nízké, nemravné, neřestné, opovrhlivé, což tvrditi o zákonu, výronu zákonodárné moci povoláných k tomu ústavou zákonodárných činitelů, je hrubou nepřístojností a nevážností, kryjící plně pojem surovosti. Nalézací soud vyslovil též ve shodě se zákonem, že závadná řeč byla štvavým hanobením republiky, kdyžt obžalovaná přednesla řeč před četně shromážděnými přívrženci strany komunistické,

jejímž zásadním programem jest boj proti kapitalismu a nastolení vlády proletariátu, a když tím podněcovala přítomné k zášti proti republice, takže jednání její bylo způsobilým, vyvolati účinky, v zákoně uvedené, snížení vážnosti republiky neb ohrožení obecný mír v republice neb její mezinárodní vztahy. Aby tyto následky skutečně nastaly, nevyhledává se dle zákona, jenž hledě k jeho doslovu » tak, že to může snížit«, nečiní skutkovou podstatu odvislou od výsledku protizákonné činnosti pachatele, poněvadž sankcí zákona nemá býti postižen teprve skutečně nastalý nebo zamýšlený výsledek hanobení, nýbrž nebezpečí, s hanobením spojené a záležející v možnosti snížení vážnosti republiky nebo možnosti ohrožení obecného míru nebo mezinárodních vztahů. Na přičitatelnosti činu neměnilo by proto ničeho, i kdyby správným bylo tvrzení stížnosti, že řeč obžalované nezanechala ohlasu, a nebylo v důsledku toho ani zapotřebí zjišťovati, zda řeči tou byla v očích posluchačstva vážnost republiky skutečně snížena.

Čís. 1783.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, č. 50 sb. z. a n.).

Pro skutkovou podstatu §u 15 čís. 3 zákona je lhostejno, že závadný výrok nebyl pronesen k osobám vojenským (vojenskou službou povinným). Nezáleží ani na tom, zda mělo jednání pachatelovo v zápětí nějaký výsledek (účinek) čili nic; stačí jeho objektivní způsobilost přivoditi nebezpečí s podněcováním spojené.

Pokud při odsouzení pro zločin §u 15 čís. 3 zákona veřejný zájem vyžaduje, aby trest byl vykonán (§ 35 zákona).

(Rozh. ze dne 7. listopadu 1924, Zm I 491/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Čes. Budějovicích ze dne 21. května 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem dle §u 15 čís. 3 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., a vyhověl v neveřejném zasedání odvolání státního zastupitelství a výrok nalézacího soudu, jímž povolen byl obžalovanému podmíněný odklad výkonu trestu se zkušební dobou dvou let, změnil potud, že se obžalovanému podmíněný odklad výkonu trestu nepovoluje, a že trest jest u něho vykonati, mimo jiné z těchto

důvodů:

Právnímu posouzení věci nalézacím soudem (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.) nelze činiti důvodné výtky. Stížnost namítá neprávem, že v závadném výroku (»dass jeder Proletariar weiss, wie er sich im Falle einer Mobilisierung verhalten werde und dass dies besonders diejenigen wissen, welche militärische Uniformen tragen, dass alle wissen, wie sie sich während des Krieges verhielten, dass sie nicht immer das Ziel vorne suchten, sondern manchmal rückwärts«) není obsaženo podněcování k vojenskému zločinu a ku hromadnému páchání přečinu podle §u 48